

Jedine Bohu patrí sláva

Nie nám, Hospodine, nie nám, ale svojmu menu daj česť pre svoju milosť, pre svoju pravdu.

Žalm 115:1

Úvod

Dostávame sa k piatemu reformačnému sola. Kým predchádzajúce sola (solus Christus¹⁾, sola scriptura

²⁾

, sola fide

³⁾

a sola gratia

⁴⁾

) predstavujú princípy (doktríny), ktoré priamo reformujú učenie katolíckej cirkvi o spôsobe spasenia a cirkevnej autorite, soli Deo gloria (jedine Bohu patrí sláva)

⁵⁾

úplne všeobecne vyjadruje či skôr odráža vzťah stvorenstva k svojmu Stvoriteľovi. Pritom nesmieme mať dojem, že by veriaci predtým (pred sformovaním tohto princípu) popierali vyznanie Žalmu 115:1 „Nie nám, Hospodine, nie nám, ale svojmu menu daj česť“, ale ide v ňom

viac o zdôraznenie tejto pravdy a podstaty na pozadí ostatných sola. Zdá sa, že v učení reformátorov je princíp soli Deo gloria zo všetkých ostatných najviac upriamený na Boha.

Formulácia tohto princípu sa historicky spája s druhou generáciou reformátorov a spadá do obdobia druhej polovice sedemnásteho a prvej polovice osemnásteho storočia (zdroj 5, str. 111). V tomto období bolo učenie reformátorov už organizované koordinovaným spôsobom. Precíznejšie rozpracovali a detailnejšie sformulovali doktríny; obraňovali tieto doktríny pred odporcami a ich popieračmi⁶⁾; odovzdávali ich nasledujúcim generáciám služobníkov a pokračovateľov reformácie.

Reformátori boli presvedčení, že sláva bola prvým zjaveným atribútom (vlastnosťou) Boha, ktorú vo svojom stvorenom svete zjavil cez svoje stvorenstvo (1. Mojžišova, 1. a 2. kapitola). Následne tiež rozpoznali, že Boh oslavuje seba aj tým, že je oslavovaný ľuďom, ktorý mu patrí, a ním sú jeho vykúpení svätí. Veriaci v neho (ľudia, v ktorých je Božia sláva) tým, že ho v posvätnéj poslušnosti oslavujú a uctievať, vracajú mu späť jeho slávu.

Citovaný zdroj 5, ako výstižný príklad takéhoto chápania, sa odvoláva na práce ortodoxného reformátora Edwarda Leigha (1602 – 1671). Leigh stotožnil Božiu slávu s nekonečnou výnimočnosťou božskej podstaty. Podľa neho sláva je podstatou, prirodzenou a charakteristickou vlastnosťou Boha. Toto určuje, konštituuje „vnútornú“ stránku Božej slávy, ktorá robí Boha „nekonečne hodným, zasluhujúcim si, aby bol všetkým a všetkými uctievaný, obdivovaný a milovaný“. Božia sláva je tiež „vonkajšia“. Boh robí „všetky veci pre seba a na svoju slávu“. Táto vonkajšia sláva je vyjadrená na nebesiach a zemi celým slávnym a vznešeným tvorstvom, o ktorom je povedané, že má zjavovať jeho slávu. Táto vonkajšia sláva je tiež zjavovaná vtedy, „keď ľudia a anjeli ho robia známym, milujú ho, poslúchajú ho a

uctievajú celú večnosť“. Tento postoj ortodoxnej reformačnej teológie, ktorý bol vlastný aj iným reformátorom pred Leightom i po ňom, je možné zhrnúť nasledovne:

„Božia sláva je prvotná, základná vnútorná vlastnosť (atribút) známa len Bohu samému. Ale s potešením svoju slávu zjavuje vo svojom diele stvorenia a prozreteľnosti^{A)} a v mimoriadnom spôsobe takou vizualizáciou, ako oblakový stĺp počas putovania Izraelitov po púšti. Jeho sláva je čiastočne zjavovaná aj prostredníctvom uctievania a zbožnej poslušnosti jeho ľudu v tomto prítomnom svete a zvlášť bude zjavná v oslavovaní v prichádzajúcom veku.“

Tento reformačný postoj je užitočným usmernením v chápaní Božej slávy, ale Biblia o Božej sláve odhaľuje ešte viac. Ďalej sa zameriame na to, čo Biblia učí o Božej sláve a čo by to malo znamenať pre nás.

Jedine Bohu patrí sláva

Biblický obraz a výklad princípu Soli Deo gloria

Boh oslavuje seba

Boh zjavuje svoju slávu

Biblia o Božej sláve hovorí na viacero spôsobov. V tejto časti (Boh oslavuje seba) budem hovoriť o troch spôsoboch. Prvým z nich je príbeh o stĺpe mraku a ohňa, ktorý viedol Izraelitov po púšti — oblak slávy (šekina^{B)}), čo je mimoriadny, nevšedný spôsob manifestácie Božej slávy.

Božia sláva zjavená Izraelu v oblaku

Stĺp mraku a ohňa ochraňoval a viedol Izrael do zaslúbenej zeme (4. Mojžišova 9:15-16; 2. Mojžišova 40:38). Išiel pred Izraelitmi vo dne i v noci ukazujúc im cestu, po ktorej mali ísť. Sprevádzal izraelský ľud už od vyjdenia z Egypta. Raz sa postavil a stál aj za nimi, aby ich zozadu chránil pred Egypťanmi (14:19-20). Keď ostal stáť, bolo to na znamenie odpočinku (13:21-22, 40:36-37; 4. Mojžišova 9:17-23). Pri odovzdaní zákona pokryl vrch Sinaj ako hustý oblak (2. Mojžišova 19:9).

To, čo robí tento oblakový stĺp význačným, nie je to, ako vyzeral, ale to, že predstavoval Božiu prítomnosť. Tak je to uvedené aj v 2. Mojžišovej 16:10-11: „A stalo sa, keď hovoril Áron celej obci synov Izraelových, že sa obrátili tvárou k púšti, a hľa, sláva Hospodinova sa ukázala v oblaku. A Hospodin hovoril Mojžišovi a riekol“.

Keď Mojžiš dokončil stavbu stánku zhromaždenia (stretávania), oblak zakryl stan zhromaždenia a sláva Hospodinova naplnila príbytok (2. Mojžišova 40:34). Boh bol takto prostredníctvom svojej slávy naozaj so svojim ľuďom! Krátko nato boli Áron a jeho synovia ustanovení za kňazov a Áron s Mojžišom mohli vstupovať do stánku stretávania. V 3. Mojžišovej knihe 9:22-24 sa opisuje, ako sa sláva Hospodinova zjavila všetkému ľudu a ľud sa radoval veľkou radosťou.

Keď Šalamún namiesto stánku stretávania postavil chrám na trvalé prebývanie truhly zmluvy a iných svätých vecí, Božia sláva bola v ňom prítomná viditeľným spôsobom. Keď bola truhla zmluvy vnesená do svätyne svätých, stalo sa, keď vyšli kňazi zo svätyne, že oblak naplnil dom Hospodinov, takže nemohli kňazi obstať a slúžiť pre oblak, lebo sláva Hospodinova naplnila dom Hospodinov (1. Kráľov 8:10-11; 2. Kronická 5:13-14). Šalamún sa modlil k Bohu a keď sa prestal Šalamún modliť, zostúpil oheň z nebies a strávil zápalnú obeť ako aj iné bitné obeť, a sláva Hospodinova naplnila dom, takže nemohli kňazi vojsť do domu Hospodinovho, lebo sláva Hospodinova naplnila dom Hospodinov. A všetci synovia Izraelovi hľadeli na to, keď zostupoval oheň i sláva Hospodinova na dom, a skloniac sa na kolena padli tvárou k zemi na dlažbu, klaňali sa a oslavovali Hospodina, že je dobrý, že jeho milosť trvá na veky (2. Kráľov 7:1-3). To boli udalosti požehnania a radosti.

Neskôr sa stalo, že pre hriechy a neprávosti Izraela od nich Božia sláva odišla. Toto videnie a poznanie dal Boh prorokovi Ezechielovi a on o tom napísal vo svojej knihe (Ezechiel kapitoly 8, 9 a 10). „A sláva Hospodinova vyšla sponad prahu domu a zastala nad cherubmi. A cherubi pozdvihli svoje krídla a vzniesli sa od zeme pred mojimi očami, keď vychádzali, a kolesá popri nich, a zastali pri vchode do východnej brány domu Hospodinovho, a sláva Boha Izraelovho nad nimi zhora.“ (10:18-19) Oblak slávy, ktorý prebýval na stánku stretávania a neskôr v chráme, sa teraz zdvihol a odišiel. Hospodinova sláva opustila hriešny ľud. Boh vzdialil svoj poškrvnený, znesvätený ľud od svojej svätej slávy. Izrael bol odvedený do zajatia (exilu) a zdalo sa, že sa tým Božia prítomnosť (sláva) v Izraeli skončila (pozri tiež 1. Samuelova 4:21-22).

Božia sláva stelesnená v jeho Synovi

Božou milosťou sa však prítomnosť Božej slávy v Izraeli neskončila babylonským zajatím. Kým z ľudského hľadiska sa zdalo, že Boh odobratím svojej slávy s Izraelom skončil, Boží proroci dostali správu, ktorá prevyšovala všetky očakávania. Starý zákon ubezpečuje, že exilom sa vzťah Boha s jeho ľudom nekončil. Proroci predpovedali deň, keď sa Božia sláva vráti na Sion a jeho chrám bude oveľa majestátnejší, slávnejší, ako bol ten predchádzajúci (Izaiáš 4:2-6; Ezechiel 43:2-5, 44:4; Zachariáš 2:5; Aggeus 2:7,9). Okolité národy sem budú prichádzať s nadšením a v radosť (Izaiáš 60:3, 62:2, 66:19). Návrat z exilu za kráľa Kýra a znovupostavenie Jeruzalema a chrámu očividne/nepochybne neboli naplnením týchto prorociet. Sláva znovupostaveného chrámu nebola taká, ako predošlého (Aggeus 2:3) a národy neprichádzali hufne do Jeruzalema za účelom uctievania. Proroci v skutočnosti oznamovali Božiu slávu prebývajúcu s jeho ľudom v nových nebesiach a na novej zemi v nanovo utvorenom Jeruzaleme (Izaiáš 65:17-19, 66:19,22).

Izaiáš, ktorý videl jeho slávu a hovoril o ňom (Ján 12:41), spojil eschatologickú (budúcu) slávu Siona so slávou mládnika Hospodinovho, prútika z pňa Izaiho, a mládnika z jeho koreňov (Izaiáš 4:2, 11:1-12). Len cez Mesiáša má Božia sláva svietiť na jeho ľud v úplnom a trvalom, večnom požehnaní. Stelesnením svojho Syna, ustrojením tela svojmu Synovi, chcel Boh svoju slávu zjaviť ešte väčším spôsobom, a tým zabezpečiť jednoznačnosť svojej blízkosti a

požehnaní svojmu ľudu.

Pán Ježiš bol skutočne odbleskom Božej slávy a obrazom jeho podstaty (Židom 1:1-3): „A on, to Slovo sa stalo telom a stánilo medzi nami, a hľadeli sme na jeho slávu, na slávu ako jednorodného od Otca a bol plný milosti a pravdy“ (Ján 1:14), bol Pánom slávy (1. Korinským 2:8). Jeho zjavenie sa nebolo alternatívou príbehu oblaku slávy zo Starého zákona, ale telesným naplnením tohto príbehu. Starobylý oblak slávy zostúpil, aby trvalo zostal v chráme a Kristovo telo bolo tým skutočným pravým chrámom (Ján 2:19-22), „Boh s nami“ (Matúš 1:23), Boží domov medzi jeho ľuďmi (Ján 1:14). Nový zákon presunul pozornosť z Božej slávy zjavenej v oblaku na Božiu slávu zjavenú v Kristovi, ale hovorí o nich ako o dvoch aspektoch jedného a toho istého príbehu.

Príbeh Božej slávy zjavenej v Kristovi pokračuje prekvapujúco inou cestou ako predtým. Zjavenie Božej slávy v Kristovi ide cestou poníženia. Boh sa rozhodol zjaviť svoju slávu cez ľudské bytie a zvolil si na to svojho Syna, ktorý vzal na seba poníženú ľudskú podobu. Hoci nemal žiadneho hriechu (2. Korinským 5:21, Židom 4:15), Kristus prišiel v podobnosti tela hriechu (Rímskym 8:3). Jeho vzhľad bol zohavený a mnohí sa nad ním zhrozili (Izaiáš 52:14), nemajúci podoby ani krásy; ale nebolo na ňom vidieť to, pre čo by sme ho boli bývali žiadostiví (53:2). On však bol skutočne „Pán slávy“, ale práve tohto Pána slávy ukrižovali (1. Korinským 2:8). Svetskej múdrosti sa to javí ako neprijateľné, žeby živý Boh chcel zjaviť svoju slávu svojím vlastným ponížením. Pritom táto pravda je súčasťou evanjelia a správa Soli Deo gloria je dobrou správou pre ľudí plných hriechu. Je to tak preto, lebo toto je jediná cesta pre hriešnika, ako môže mať potešenie a radosť zo spoločenstva s Bohom.

Správa o zjavení Božej slávy v ľudskom tele sa objavuje hneď na začiatku Ježišovho života a

sprevádza ho celou jeho pozemskou púťou až na Golgotu. V noci, keď sa Ježiš narodil, sa anjel Pánov zjavil skupine pastierov a sláva Pánova ich osvietila (Lukáš 2:9). Bola to situácia podobná (ale nie totožná) tej s oblakovým stĺpom zo Starého zákona. „A zrazu sa zjavilo s anjelom množstvo nebeského vojska chváliacich Boha a hovoriacich: ´Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, v ľuďoch zaľúbenie!´“ (2:13-14). Správa, ktorú ohlasovali, bola plná veľkej radosti, lebo oznamovali ľuďom na zemi, že sa im v meste Dávidovom narodil Spasiteľ, Kristus (2:10-11). To, čo na tejto správe bolo zvláštne, bol detail, že práve narodený kráľ bol nemluvniatko zavinuté v plienkach a ležiace v jasliach (2:12). Zástup anjelov verejne vyhlasoval a prisudzoval Božiu slávu prebývajúcemu (hore) v nebesiach dieťaťu narodenému (dolu) v maštali.

Príbeh Božej slávy zjavenej v ľudskom tele viditeľne pokračuje aj pri začiatku Ježišovej pozemskej služby. Prvým zázrakom, ktorý urobil tým, že premenil vodu na víno, zjavil svoju slávu (Ján 2:11), ale urobil to neverejne, len za prítomnosti posluhovačov na svadbe (2:1-9, zvlášť verš 9). Kristovi učeníci videli jeho slávu na Vrchu premenenia (Lukáš 9:29-30; 2. Petrov 1:16-17). Kristus vzkriesil Lazara na slávu Božiu, aby bol Syn Boží oslávený (Ján 11:4), ale toto oslávenie sa udialo cestou Lazarovej smrti (11:25) a zázrak jeho vzkriesenia nepriniesol Kristovi pozemskú slávu, ale prenasledovanie (11:45-47).

Božia sláva zjavená v ľudskosti vrcholí v záverečných dňoch Kristovej pozemskej služby. Evanjelium podľa Jána zjavuje, ako Ježiš, v kontraste s izraelským ľudom predtým, priniesol slávu Otcovi svojou celoživotnou poslušnosťou a ako Otec potom oslávil Syna (Ján 12:28, 13:31-32, 17:1 a 4-5). Tieto texty pritom ukazujú, že toto vnútro-Trojičné oslávenie sa deje prostredníctvom Kristovho ukrižovania, presnejšie: v Kristovom ukrižovaní, a nie až po ňom. Ježiš vyhlásil: „...Prišla hodina, aby bol oslávený Syn človeka“ a vysvetľuje, že „pšeničné zrno musí padnúť do zeme a zomrieť, aby prinieslo mnoho úžitku“ – mnoho ďalších semien (12:23-24). A pokračuje: „Teraz je moja duša rozrušená, a čo mám povedať: Otče, vyslobod' ma z tejto hodiny? Ale ved' preto som prišiel k tejto hodine. Otče, osláv svoje meno! Vtedy prišiel hlas z neba: Aj som oslávil aj zase oslávim.“ (12:27-28) V tú noc, keď bol zradený, Ježiš povedal: „Teraz je oslávený Syn človeka a Boh je oslávený v ňom“ (13:31) a neskôr sa modlil: „Otče, prišla ´hodina´, osláv svojho Syna, aby aj tvoj Syn oslávil teba... Ja som ťa oslávil na zemi; ´dielo som dokonal´, ktoré si mi dal, aby som vykonal.“ (17:1 a 4) Nebeské dielo Krista na Golgote bolo uskutočnené v ľudskosti (človečenstve), v hanbe a potupe, ale to je presne to, čo

hriešnici potrebujú pre svoje spasenie. Boh si želal byť oslávený tým, že nás zmieril so sebou samým skrze Ježiša Krista (2. Korinským 5:18) a uskutočnil to práve a iba cestou kríža.

My by sme asi ťažko rozpoznali slávu kríža, ak by Boh nebol neskôr vyvýšil, t. j. vysoko postavil či vyzdvihol Krista – dal mu meno nad každé meno (Filipským 2:5-11, najmä verš 9; Efezským 1:20). Vzkriesením a posadením sa na trón po pravici Božej, zaodiaty plášťom ľudskosti, manifestuje Kristus Božiu slávu spôsobom, akým nikdy predtým počas svojej pozemskej služby. Peter verejne vyhlasuje, že Boh oslávil svojho služobníka Ježiša vzkriesiac ho z mŕtvych (Skutky 3:13, 15, evanjel. preklad) a píše, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych a dal mu slávu (1. Petrov 1:21). Podobne tak píše aj Pavol, že Kristus vstal z mŕtvych slávou Otcovou (Rímskym 6:4) a teraz má telo slávy (Filipským 3:21). Rovnako ako za jeho pozemskej služby, tak aj teraz bol Svätý Duch nápomocný v Kristovom oslávení (Rímskym 8:11; 1. Korinským 15:44-45; 1. Petrov 3:18!).

Po vzkriesení Kristus vystúpil na nebesia, uviedol do existencie nové stvorenie a posadil sa po pravici svojho Otca. Ten, čo bol na malú chvíľu učený o čosi málo menším od anjelov, je teraz korunovaný slávou a cťou (Židom 2:5-9). To, čo v novopostavenom chráme nebolo nikdy naplnené, je finálne v plnosti a konečne dosiahnuté v novom stvorení, nebeskom meste, v novom Jeruzaleme. Kristus ako najvyšší kňaz slúži teraz vo svätyni neurobenej rukami a navždy žijúc prihovára sa za nás (Židom 5:7-10; 7:26, 10:10-18). Jedného dňa Kristus vstane z trónu a príde, aby zavŕšil príbeh Božej slávy. Kristus príde na oblakoch s mocou a veľkou slávou (Matúš 24:30), príde v sláve svojho Otca so svojimi anjelmi (Matúš 16:27). Dlhá cesta oblaku šekiny nájde svoje konečné naplnenie v parúzii, v druhom príchode Krista z neba na zem.

V tento deň bude Kristus oslávený tým, že si podmaní a bude súdiť svojich nepriateľov (Ezechiel 39:21; Zjavenie 14:7; Lukáš 19:27). Kristus príde, aby bol oslávený vo svojich svätých a obdivovaný vo všetkých, ktorí uverili (2. Tesalonickým 1:10). Vo svetle tohto nie je teda nič čudné na tom, že naša „požehnaná nádej“ je „príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista“ (Titovi 2:13). Nový Jeruzalem, ktorý potom zostúpi z nebies (Zjavenie 21:1-2), má slávu Božiu (21:11) a nepotrebuje slnka ani mesiaca, aby svietili v ňom, lebo sláva Božia ho osvecuje, a jeho sviecou je Baránok (21:23).

Kým príbeh Božej slávy vyrozprávaný v Starom zákone je v Ezechielovi uzavretý sklamaním a nenaplneným očakávaním – Božia sláva odišla z Izraela, Nový zákon privádza tento príbeh do svojho ukončenia a ten sa navidomoči nekončí sklamaním. Veriaci v Krista očakávajú jeho príchod s pevnou nádejou a s plným ubezpečením vediac, že očakávanie Božej slávy v Kristovi nikdy nebude pre nich znamenať odmietnutie, zavrhnutie alebo prekliatie.

Božia sláva zjavená v oslávení jeho ľudu

Položme si otázku: Ako môže byť tvrdenie (reformačný princíp), že všetka sláva patrí iba Bohu, zhodné s učením Písma, že Boh korunoval ľudstvo v sláve a (pred)určil ho k sláve nového stvorenia?

Odpoveď je jednoduchá: Boh sa rozhodol osláviť seba a rozhodol sa urobiť to cez svet, ktorý stvoril. Teší ho čiastočne oslavovať seba aj cez ľudské tvory rozširovaním svojej lásky a milosrdenstva pri zachraňovaní hriešnych ľudí (hriešnikov), čím im umožňuje oslavovať ho svätým správaním a oslávením v posledný deň. Myšlienka oslávenia veriacich v neho nestojí proti princípu Soli Deo gloria, pretože Božie oslávenie sa vo svojom ľude je Božie vlastné dielo a prispieva k najvyššiemu osláveniu nášho Pána. Oslávenie Božieho ľudu je súčasne akt potvrdzujúci spasenie jeho ľudu: A ktorých predurčil, tých aj povolal, a ktorých povolal, tých aj ospravedlnil, a ktorých ospravedlnil, tých aj oslávil (Rímskym 8:30).

Pôvodný Boží zámer a jeho naplnenie. Boh nás pôvodne stvoril na svoj obraz a slávu (1. Mojžišova 1:26-27; Žalm 8:5-6; 1. Korintským 11:7). Človek túto slávu stratil pádom: nielo rozdielu, lebo všetci zhrešili a nemajú slávu Božiu (Rímskym 3:23). Hriešne ľudstvo oslavuje samo seba pod taktovkou svojho zvodcu (Izaiáš 14:13-14; Zjavenie 18:6-7) a ironicky skončilo sebadegradáciou (Rímskym 1:21-23). Ale Boh nás v Kristovi navracia do pôvodného určenia, aby sme vládli s ním v prichádzajúcom veku (Židom 2:5). Kristus ponížil seba, ale teraz dospel k tomu, že je korunovaný „slávou a čťou“ (Židom 2:9) a spolu s ním aj tí, ktorí sú s ním posadení po Božej pravici (Efezským 2:6). V Kristovi Boh „doviedol mnoho synov do slávy“ (Židom 2:10).

Evanjeliová správa je o Božej sláve: Pavol zvestuje evanjelium „slávy blahoslaveného Boha“ (1. Timotejovi 1:11); ale táto správa hovorí aj o našom oslávení: „...vás povolal naším evanjeliom nadobudnúť slávy nášho Pána Ježiša Krista“ (2. Tesalonickým 2:14). Pavol kázal Krista a iba/jedine Krista, ale jeho kázanie jedine Krista proklamuje, ako nám Kristus dáva podiel na svojej sláve: „Lebo nekážeme sami seba, ale Krista Ježiša ako Pána... Lebo je to Boh, ktorý povedal, aby sa zo tmy zaskvelo svetlo, ktorý sa zaskvel v našich srdciach na osvietenie známosti slávy Božej v tvári Ježiša Krista.“ (2. Korintským 4:5-6) Sláva Boha, sláva Krista a oslávenie veriacich – toto všetko je súčasťou jedného veľkého slávneho evanjelia Božieho spasenia.

Naša spoluúčasť na Kristovej sláve má tri hľadiská: úloha Svätého Ducha; volanie do utrpenia tu a teraz; naše oslávenie v posledný deň.

Úloha Svätého Ducha

Uvažujme o úlohe Svätého Ducha v zjavení Božej slávy v Kristovi. Svätý Duch pôsobil aj v životoch starozákonných svätých, ale Písmo ukazuje, že až po Kristovom príchode sa novozmluvní veriaci môžu v oveľa väčšej miere tešiť z mocného pôsobenia Svätého Ducha (napr. Ezechiel 36:26-27; Ján 7:37-39, 16:13-14). Začiatok tohto požehnaní bol radosťou Letníc. Texty Ján 7:39 a Skutky 2:32-33 objasňujú, že práve Kristovým oslávením a jeho posadením sa po pravici Otca boli veriaci obohatení touto skúsenosťou Ducha, a tým požehnaní spoluúčasťou na Kristovej sláve. Tak píše Peter: „Duch slávy a Duch Boží odpočíva na vás.“ (1. Petrov 4:14) Pavol o tom píše dôraznejšie: „A Pán je Duch, a kde je Duch Pánov, tam je sloboda. No, my všetci odostretou tvárou vzhliadajúc sa v sláve Pánovej sťa v zrkadle meníme sa na ten istý obraz, od slávy v slávu, ako od Ducha Pánovho.“ (2. Korinským 3:17-18) Tento Duch nás zjednocuje, spája s Kristom (1. Korinským 12:12-13) nielen individuálne, ale aj spoločne ako jedno telo, Cirkev (1. Korinským 12:12-27; Ján 15:1-11). Kým v Starej zmluve bola výsledkom blízkosti a prítomnosti Boha v oblakovom a ohňovom stĺpe rôznorodosť jednotlivých požehnaní, pod Novou zmluvou nás blízkosť a prítomnosť Krista prostredníctvom jeho Ducha privádza do dôverného osobného a nezrušiteľného vzťahu a spoločenstva a do všetkých požehnaní, ktoré sú v ňom.

Sláva cestou utrpenia

Naša spoluúčasť na Kristovej sláve sa deje aj cestou utrpenia. Prítomné prebývanie Božieho Ducha slávy je veľkým požehnaním, ale Kristus nás tiež volá, aby sme ho nasledovali tou istou cestou, ktorou kráčal aj on sám. Ak on dosiahol svoju slávu len cestou temného údolia kríža, tak aj nás volá nasledovať ho tým, že si vezmeme svoj kríž (Matúš 16:24-25) ako predohru k nášmu osláveniu. Pavol vysvetľuje: „A ak deťmi, teda aj dedičmi, dedičmi Božími a spoludedičmi Kristovými; akže spolu trpíme, aby sme aj spolu boli oslávení. Lebo tak súdim, že utrpenia terajšieho času nie sú hodné, aby boli prirovnané k budúcej sláve, ktorá má byť zjavená na nás.“ (Rímskym 8:17-18). Keď zvážime, že naše terajšie utrpenia nie sú bezúčelné a bezvýznamné, ale sú účasťou na utrpeniach Kristových, a že požehnanie slávy prichádzajúcej po nich prevyšuje bolesť nášho terajšieho utrpenia, mali by sme si vážiť Petrovo veľmi naliehavé nabádanie k radosti v našich útrapách a skúškach. Píše: „Ale nakoľko máte účasť na utrpeniach Kristových, radujte sa, aby ste sa aj pri zjavení jeho slávy radovali plesajúci.“ (1. Petrov 4:13) Peter nikdy nenarába s utrpením, zlom a nešťastím, ako by ich v našich životoch nebolo, ale snaží sa nás posilňovať faktom, že Duch Boží zostáva na nás dokonca aj uprostred nich. „Ak vás hanobia pre meno Kristovo, blahoslavení ste, lebo Duch slávy a Duch Boží odpočíva na vás, ktorému sa u nich rúhajú, ale u vás ho oslavujú.“ (4:14) To, že sme účastníkmi slávy, ktorá sa má zjaviť (1. Petrov 5:1), a že naša radosť v pokušeniach poskytuje dokázanosť našej viery, znamená, že nám to prinesie chválu, česť a slávu pri zjavení sa Ježiša Krista (1. Petrov 1:6-7).

Oslávenie v posledný deň

Už vo večnosti Boh predurčil svoj ľud pre budúcu slávu (Efezským 1:4-14, najmä verš 6; Rímskym 8:28-30, verš 30, 9:23-24) a keď sa jeho Syn vráti späť na zem, naplní sa tento veľký Boží zámer. Pavol vysvetľuje, že už teraz sú „naše životy skryté s Kristom v Bohu“ a „keď sa zjaví Kristus, náš život, vtedy sa aj vy s ním zjavíte v sláve“ (Kolosenským 3:3-4). Peter dodáva, že pravosť/dokázanosť našej viery cez radosť v rozličných utrpeniach nám prinesie slávu v deň, keď sa zjaví Kristus (1. Petrov 1:6-7) a keď sa ukáže Arcipastier, odnesiete si neuvädnutelnú korunu slávy (1. Petrov 5:4), ktorý premení telo nášho poníženia, aby bolo súpodobným telu jeho slávy podľa pôsobenia, ktorým si môže aj podriadiť všetky veci (Filipským 3:21).

Mohlo by sa zdať, že princíp Soli Deo gloria, ako sme si ho doteraz vysvetľovali, je porušený tým, že my robíme všetky veci na Božiu slávu. Doteraz sme písali o tom, ako Boh oslavuje seba svojím vlastným pôsobením, svojimi vlastnými akciami, skutkami, činnosťou, a to: v oblakovom a ohnivom stípe, sebaponížením a vyvýšením svojho Syna a ozdobením sa, glorifikáciou svojím vykúpeným (spaseným) ľuďom. Jeho ľud je mu ozdobou. Keď máme uchopené tieto veci, tieto Božie skutky, čo je nevyhnutne potrebné pre základné porozumenie Božej slávy, sme pripravení uchopiť aj naše vlastné povolanie (činnosť) oslavovať Boha. Zmienime sa o troch hlavných spôsoboch, ku ktorým nás volá Písmo, aby sme my nimi oslavovali Boha: vierou, chválami a poslušnou, oddanou službou.

My oslavujeme Boha

Oslavovanie vierou

Boha oslavujeme našou vierou. Pretože spasení v Kristovi sme jedine prostredníctvom viery a pretože viera je koreň, z ktorého vyrastajú všetky naše dobré skutky (Rímskym 14.23; Židom 11:6; Jakub 2:14-26), nie je prekvapujúce, že vieru a oslavovanie Boha nachádzame v nerozlučnej jednote. V 1. kapitole 2. listu Korintským Pavol odmieta podozrenie, že by jeho reč bola nerozhodná, váhavá, že raz je áno, raz nie, ale hovorí, že jeho reč je vždy áno tak, ako všetky Božie zaslúbenia v Kristovi sú áno (2. Korintským 1:18-20). Túto svoju obhajobu uzatvára slovami „...a preto aj skrze neho amen, Bohu na slávu skrze nás“. Pavlovo kázanie bolo vždy „áno“, lebo vždy viedlo ku Kristovi a poukazovalo na Krista. A potom naše Amen, ako odpoveď Bohu, nemôže byť ničím iným ako odpoveďou viery. Keď počujeme o Božích zaslúbeniach a ich naplnení v Kristovi, naša základná odozva je povedať „Amen“ – „nech je tak“. Vyslovením slova „Amen“ my „dávame slávu Bohu“. My oslavujeme Boha vierou v jeho zaslúbenia. Oslavujeme ho tým, že veríme jeho sľubom. (Pozri aj zdroj 8.)

Oslavovanie chválami

Ak viera v Božie zasľúbenia, sústredené v Kristovi, prináša slávu Bohu, potom môžeme tiež očakávať, že Písmo opíše naše dobré skutky, ktoré sú ovocím našej viery, tým istým spôsobom. Boha oslavujeme aj tým, že si ho uctíme konaním dobrých skutkov. Vykonané dobré skutky slúžia jemu na česť. Chválenie/chvála je jeden a ten istý princíp, ten istý spôsob prinášania ovocia viery.

Princíp oslavovania Boha chválami je ten istý spôsob uctievania, akým sú aj rozličné aktivity, v ktorých všetko iné dávame bokom a sústredíme svoju myseľ a srdce len na Pána. Nie je nič prekvapivé na tom, že v Písme nachádzame nabádanie Božích svätých, aby oslavovali svojho Boha chválami (spievaním piesní).

To, čo deklaruje Žalm 86:12 („Oslavovať Ťa budem, Pane, môj Bože, celým svojím srdcom a tvoje meno budem ctíť na veky“), Písmo stále opakuje a znova zdôrazňuje (napr. Žalm 29:1-2, 103:20-21). V oslavovaní Boha piesňami (chválami) napodobňujeme chvály anjelov v nebesiach (napr. Zjavenie 5:9-12, 7:11-12, 15:3-4, 19:1-8). To predchádza blížiaci sa deň, keď veriaci budú s anjelmi spojení v jedno a budú ako jeden veľký zástup pred veľkým nebeským trónom proklamovať: „Sediacemu na tróne a Baránkovi dobrorečenie a česť a sláva a sila na veky vekov.“ (Zjavenie 5:13)

Oslavovanie všetkým, čo robíme

Okrem toho, čo sme doteraz povedali, je Boh oslávený aj vo všetkom, čo robíme. Nie je to taká veľká téma Písma, ako by sme možno očakávali, ale stále je dôležité rozpoznať túto veľkú pravdu a tešiť sa, že si môžeme užívať také veľké privilégium. Azda najprenikavejší text, ktorý nás pozýva oslavovať Boha všetkými vecami a vo všetkom, je 1. list Petra 4:10-11: „Každý, ako ktorý dostal dar milosti, tak si tým slúžte navzájom ako dobrí správcovia rôznej milosti Božej. Ak niekto hovorí – ako slová Božie; ak niekto slúži – ako z vlády, ktorú dáva Boh, aby bol Boh vo všetkom oslavovaný skrze Ježiša Krista, ktorý má slávu i silu na veky vekov. Amen.“ Peter nás takto povzbudzuje, aby sme zapojili všetky svoje dary do služby. Boh je vo všetkom oslavovaný, keď z plného srdca slúžime jeden druhému.

Záver

Princíp Soli Deo gloria hovorí o Bohu a jeho vlastnom konaní (pôsobení), pričom nám poskytuje priestor, by sme ho oslávili našou vierou, chválami a poslušnosťou. Ako protestantskí veriaci obrátení jedine k Písmu, počúvajúcí evanjelium spasenia jedine prostredníctvom Krista a jedine z jeho milosti, prijatého jedine vierou, nachádzame požehnanie evanjelia vo veľkom príbehu Božej slávy. Slávy prináležiacej jedine Bohu – čo je

Zdroje a poznámky

1) Solus Christus, Solas číslo 37, zima 2017, str. 4-20

- 2) Sola scriptura, Solas číslo 39, leto 2018, str. 5-11

- 3) Sola fide, Solas číslo 41, zima 2018, str. 5-8; Spravodlivosť, viera a ospravedlnenie, str. 9-31

- 4) Sola gratia, Solas číslo 42, jar 2019, str. 10-20; Milosť (obsah a význam pojmu), str. 8-9

- 5) David VanDruen, Glory to God Alone, The Southern Baptist Journal of Theology (SBJT), 19(4): 109-127

- 6) Takou obranou bol napríklad Kalvínov spis Odpoveď Sadoletovi. Pozri prvý odsek v pasáži Kalvínov pobyt v Ženeve v článku Sola gratia, Solas číslo 42, jar 2019, str. 10-20; a aj poznámku D za textom.

- 7) Spravodlivosť, viera a ospravedlnenie, Solas číslo 41, zima 2018, str. 9-31

- 8) J. D. Douglas, editor, Nový biblický slovník, Návrat domů, Praha 1996, heslo šekina;

ISBN 80-85495-65-1

A) božská prozreteľnosť

Pod božskou prozreteľnosťou rozumieme prostriedok, spôsob, ktorým Boh riadi všetky veci vo vesmíre. V tomto zmysle ide o chápanie, že Boh má pod kontrolou úplne všetko. Toto zahŕňa aj vesmír ako celok (Žalm 103:19), fyzický svet (Matúš 5:45), záležitosti národov (Žalm 66:7), ľudský život (Galatským 1:15), ľudské úspechy a zlyhania (Lukáš 1:52) a ochranu jeho ľudu (Žalm 4:8). V tomto zmysle božská prozreteľnosť stojí v úplnom protiklade s názorom, že vesmír vznikol a je riadený náhodou. Zmysel alebo cieľ božskej prozreteľnosti je naplniť Božiu vôľu.

Niekedy sa pod božskou prozreteľnosťou rozumie súhrn jeho vlastností ako: múdrosť, vševedúcnosť, zodpovednosť.

B) Slovom šekina je pomenovaná nestvorená Božia sláva a označuje sa ním samotná Božia prítomnosť zostupujúca z nebies a prebývajúca uprostred jeho ľudu. Je to hebrejské slovo, ktoré vyjadruje viditeľný, leskom a slávou preniknutý útvar na spôsob oblaku. Šekina je najbližší hebrejský ekvivalent na pomenovanie Svätého Ducha.

Slovo šekina už samo osebe vyjadruje nadprirodzenú Božiu prítomnosť. Týmto spôsobom zostupoval Boh počas štyridsaťročného putovania po púšti nad Stánok zmluvy, pričom ho videl celý Izrael. Vo dne to bol oblakový a v noci ohnivý stĺp, ktorého svetelná žiara bola mohutná a ožarovala Izraelitom cestu. (Podľa zdroja 8.)